

KÚRIA

Bfv.I.610/2014/6.szám

A Kúria Budapesten, a 2014. év szeptember hó 9. napján megtartott tanácsülésen meghozta a következő

v é g z é s t:

A zsarolás büntette és más bűncselekmények miatt folyamatban volt büntetőügyben a II. rendű terhelt által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálva a Nyíregyházi Járásbíróság 36.B.1802/2012/19. számú, valamint a Nyíregyházi Törvényszék 3.Bf.196/2013/8. számú ítéleteit II. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartja.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, és ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

A Nyíregyházi Járásbíróság a 2013. február 14. napján kihirdetett 36.B.1802/2012/19. számú ítéletével a II. rendű terheltet bűnösnek mondta ki 3 rendbeli zsarolás büntettében, melyből 2 rendbeli folytatólagosan elkövetett [1978. évi IV. törvény 323. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont], 2 rendbeli zsarolás büntettének kísérletében [1978. évi IV. törvény 323. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont], és 2 rendbeli rongálás vétségében [1978. évi IV. törvény 324. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a) pont]. Ezért őt halmazati büntetésül négy év nyolc hónap börtönbüntetésre és a közügyektől négy évi eltiltásra ítélte. A II. rendű terheltet az ellene 1 rendbeli zsarolás büntettének kísérlete [1978. évi IV. törvény 323. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont] miatt emelt vád alól felmentette. A bíróság rendelkezett az előzetes fogvatartásban töltött idő beszámításáról, a bűnjelekről és a bűnügyi költség megfizetéséről.

A kétirányú fellebbezések alapján másodfokon eljáró Nyíregyházi

Törvényszék a 2013. október 22. napján kihirdetett 3.Bf.196/2013/8. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta. A járásbíróság által zsarolásként értékelt bűncselekményeket az elkövetői minőség változatlanul hagyásával **S1** sértett esetében folytatólagosan elkövetett kényszerítés büntettének [1978. évi IV. törvény 174. §], **S2**, **S3** és **S4** sértettek esetében 3 rendbeli folytatólagosan elkövetett zaklatás vétségének [1978. évi IV. törvény 176/A. § (2) bekezdés a) pont], **S5** sértett esetében zaklatás vétségének [1978. évi IV. törvény 176/A. § (2) bekezdés a) pont] minősítette. A II. rendű terhelt fő- és mellékbüntetésének tartamát három-három évre enyhítette, ugyanakkor vele szemben százezer forint értékre vagyonekobjást rendelt el. Részben megváltoztatta a bűnjelekre és a bűnügyi költség viselésére vonatkozó rendelkezéseket, egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen **a** II. rendű terhelt terjesztett elő felülvizsgálati indítványt jogszabályi hivatkozás nélkül, tartalmát tekintve a Be. 416. §-ának (1) bekezdés b) pontjára hivatkozással.

Álláspontja szerint vele szemben a másodfokú határozat meghozatalakor már hatályban lévő, és az új Büntető Törvénykönyvről rendelkező 2012. évi C. törvényt kellett volna alkalmazni, mivel az kedvezőbb rendelkezéseket tartalmaz a feltételes szabadságra bocsátást illetően. Mindezekre és személyi körülményeire hivatkozással kérte a legkedvezőbb feltételes szabadságra bocsátás tartamának megállapítását.

A Legfőbb Ügyészség BF.805/2014. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt nem tartotta alaposnak. Álláspontja szerint a Btk. 2. §-ának alkalmazása során annak megítélésénél, hogy mely törvény rendelkezései kedvezőbbek, elsősorban a minősítéshez tartozó büntetési tételek összevetésével kell állást foglalni. Eseti döntésre hivatkozással tért ki arra, hogy a fentiek alapján vehetők figyelembe a büntető törvény általános részében írt egyéb, a büntetés kiszabásával összefüggő, és az elbírálásra kiható rendelkezések, mint például a feltételes szabadságra bocsátás.

Álláspontja szerint a Nyíregyházi Törvényszék törvényesen alkalmazta a cselekmény elkövetésekor hatályban volt 1978. évi IV. törvény rendelkezéseit, és a II. rendű terhelt zsarolásként értékelt cselekményeit törvényesen minősítette folytatólagosan elkövetett zaklatás vétségének. A hatályos Büntető Törvénykönyv (2012. évi C. törvény) alapján ugyanis a terhelt cselekménye zsarolás büntettének minősülne, amelynek lényegesen súlyosabb a büntetési tételkerete, mint a zaklatás vétségének. A halmazati büntetés kiszabása szempontjából ezért a meghatározó legsúlyosabb bűncselekménynek az elkövetéskori Büntető Törvénykönyv szerinti

enyhébb jogi minősítése - függetlenül attól, hogy a másodfokú elbírálás idején hatályos Büntető Törvénykönyvnek a feltételes szabadságra bocsátásra vonatkozó rendelkezései kedvezőbbek - nem alapozhatja meg a Btk. 2. §-ának céljával ellentétesen a II. rendű terhelt számára összhatásában kedvezőtlenebb, az elbíráláskor hatályos Büntető Törvénykönyv alkalmazását.

Ezért a megtámadott határozatoknak a II. rendű terhelt tekintetében történő hatályában fenntartását indítványozta.

A II. rendű terhelt felülvizsgálati indítványa nem alapos.

A Kúria a felülvizsgálati indítványt tanácsülésen bírálja el, kivéve, ha az ügyész a terhelt terhére nyújtott be felülvizsgálati indítványt, ebben az esetben az indítványról nyilvános ülésen határoz [Be. 424. § (1) bekezdés].

A Kúria a megtámadott határozatokat a felülvizsgálati indítvány tartalmára figyelemmel a Be. 416. §-ának (1) bekezdés b) pontja alapján bírálta felül; emellett tekintettel volt a Be. 423. § (5) bekezdése alapján a 416. § (1) bekezdés c) pontjában megjelölt feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező esetleges eljárási szabálysértésekre is. Ilyen eljárási szabálysértést azonban sem az elsőfokú bíróság, sem a törvényszék eljárásában nem észlelt.

A Be. 416. § (1) bekezdés b) pontja alapján a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen akkor van helye felülvizsgálatnak, ha a bűncselekmény törvénysértő minősítése, a büntetőjog más szabályának megsértése miatt törvénysértő büntetést szabtak ki, vagy törvénysértő intézkedést alkalmaztak.

Töretlen a bírói gyakorlat abban, hogy annak a kérdésnek az eldöntése során, hogy melyik törvény tesz lehetővé enyhébb elbírálást, nem csak az alkalmazandó büntetés neve és mértéke alapján, hanem a büntetőjogi felelősségre vonatkozó összes rendelkezés egybevetésével kell döntenie. Ebből a szempontból pedig figyelembe lehet, illetve kell venni a feltételes szabadságra vonatkozó rendelkezéseket is.

A büntető törvény időbeli hatályára vonatkozó rendelkezés megsértésére való hivatkozással azonban csak akkor van helye felülvizsgálatnak, ha azáltal a bíróság a bűncselekmény törvénysértő minősítése, vagy a büntetőjog más szabályának megsértése miatt alkalmazott törvénysértő büntetést vagy intézkedést.

A hatályos Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény 2. § (1) bekezdése szerint a bűncselekményt - a (2)-(3) bekezdésben foglalt kivételekkel - az elkövetés idején hatályban lévő büntető törvény alapján kell elbírálni. A (2) bekezdés értelmében, ha a

cselekmény elbírálásakor hatályban lévő új büntető törvény szerint a cselekmény már nem bűncselekmény, vagy enyhébben bírálendő el, akkor az új büntető törvényt kell alkalmazni.

Az elkövetéskor hatályban volt 1978. évi IV. törvény (régi Btk.) 2. § alapján a bűncselekményt az elkövetés idején hatályban lévő törvény szerint kell elbírálni. Ha a cselekmény elbírálásakor hatályban lévő új büntető törvény szerint a cselekmény már nem bűncselekmény, vagy enyhébben bírálendő el, akkor az új törvényt kell alkalmazni; egyébként az új büntető törvénynek nincs visszaható ereje.

A 4/2013. (X.14.) BK vélemény szerint határozott tartamú szabadságvesztés esetében a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségének legkorábbi, törvény erejénél fogva kötelező időpontjára vonatkozó rendelkezés a 2012. évi C. törvény (Btk.) 2. § (1)-(2) bekezdése szerinti elbírálás fogalmába tartozik. Megváltozása alapot ad - enyhébb elbírálás címén - az új törvény alkalmazására.

Mindezek alapján a rendes elbírálás keretében lehetőség van az elbíráláskor hatályban lévő új büntető törvény alkalmazására, amennyiben - egyéb hátrányosabb rendelkezések hiányában - a feltételes szabadságra vonatkozó rendelkezések enyhébb elbírálást eredményeznek.

A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, a felülvizsgálati eljárásban a Be. 416. § (1) bekezdés b) pontjában írt felülvizsgálati ok szempontjából nem eredményez törvényt sértő büntetést, és ezért nem ad okot a felülvizsgálatra, ha az alapügyben eljáró bíróság nem, vagy törvényt sértően határozza meg a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontját.

A Legfőbb Ügyészség helyesen hivatkozott arra a töretlen bírói gyakorlatra, mely szerint a Btk. 2. § alkalmazása kapcsán az adott időpontban hatályban lévő büntető anyagi jogi szabály csak egységesen alkalmazható (BH 2006.383.).

Erre figyelemmel, abban a kérdésben, hogy az 1978. évi IV. törvény hatálya alatt elkövetett, de a jogorvoslat következtében a 2012. évi C. törvény hatályba lépését követően jogerősen elbírálandó bűncselekmény tekintetében az utóbbi törvény alkalmazása kedvezőbb-e, elsősorban a bűncselekmény - e két törvény szerinti - minősítéséhez tartozó büntetési tételek összevetésével kell állást foglalni. Ehhez képest vehetők figyelembe a büntető törvény általános részében írt egyéb, a büntetés kiszabásával összefüggő, és az elbírálásra kiható rendelkezések - amelyek a kedvezőbb büntetési tételkeret alkalmazása folytán előálló előnyösebb helyzetet akár közömbösíthetik is - ezzel a fő szabály, az

elkövetéskor hatályos törvény szerinti elbíráláshoz vezethetnek (BH 2014.129.).

A felülvizsgált ügyben ezért elsősorban a büntetési tételkeretnek van meghatározó jelentősége.

A másodfokú bíróság az elkövetéskor hatályban lévő 1978. évi IV. törvény szerint minősítette a terhelt zsarolásként értékelt cselekményeit kényszerítés büntettének, illetve zaklatás vétségének.

Mind az elkövetéskori törvény, 1978. évi IV. törvény, 176/A. §-ának (2) bekezdés a) pontja, mind az elbíráláskori Btk. 222. § szerint a zaklatás büntetési tétele kettő évig terjedő, míg a kényszerítés bűncselekménye esetében az 1978. évi IV. törvény 174. §-ára figyelemmel, valamint az új Btk. 195. §-a alapján a büntetési tétel három évig terjedő szabadságvesztés.

Mind a Nyíregyházi Törvényszék, mint másodfokú bíróság, mind a Legfőbb Ügyészség ugyanakkor helyesen mutatott rá arra, hogy a cselekmények törvényes minősítése kapcsán az elbíráláskori új Btk. rendelkezései hátrányosabbak a II. rendű terheltre.

Az 1978. évi IV. törvény 323. § értelmében a zsarolást az követi el, aki jogtalan haszonszerzés végett mást erőszakkal, vagy fenyegetéssel arra kényszerít, hogy valamit tegyen, ne tegyen, vagy eltűrjön, és ezzel kárt okoz.

A másodfokú bíróság megállapította, hogy a károkozás, mint tényállási elem a terhelt cselekményéből hiányzott.

Az elbíráláskor hatályban lévő 2012. évi C. törvény 367. §-a alapján viszont a zsarolást az követi el, aki jogtalan haszonszerzés végett mást erőszakkal vagy fenyegetéssel arra kényszerít, hogy valamit tegyen, ne tegyen, vagy eltűrjön, és ezzel vagyoni hátrányt okoz.

Az új Btk. alapján tehát a zsarolás eredménye - nem a kár, hanem - a vagyoni hátrány, amely a törvény 459. §-ának 17. pontja alapján a vagyonban okozott kár és az elmaradt vagyoni előny.

Ebből következően az elbíráláskor hatályos Btk. alapján a II. rendű terhelt cselekménye a Btk. 367. § (1) és (2) bekezdés d) pontja alapján zsarolás büntettének minősülne, aminek a büntetési tétele két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztés.

Ugyanakkor a halmazati büntetés mértéke az 1978. évi IV. törvény 85. § (3) bekezdésére figyelemmel négy és fél évi szabadságvesztés, míg az elbíráláskor hatályos Btk. 81. § (3) bekezdése alapján tizenkettő évi szabadságvesztés.

Megállapítható tehát, hogy az elbíráláskor hatályban lévő 2012. évi C. törvény 38. § (2) bekezdése a feltételes szabadságra vonatkozó rendelkezéseket illetően kétségek kívül kedvezőbbek, azonban a cselekmény minősítéséhez kapcsolódó büntetési tételkeretek tekintetében viszont az elkövetéskori 1978. évi IV. törvény rendelkezései minősülnek enyhébbnek. Erre figyelemmel pedig önmagában a feltételes szabadságra bocsátásra vonatkozó kedvezőbb rendelkezések nem alapozzák meg a Btk. 2. § (2) bekezdésének alkalmazását, ezért nem eredményezhetik az adott felülvizsgálati eljárásban a támadott jogerős határozat megváltoztatását.

A bűncselekmények törvénysértő minősítése, és a büntetőjog más szabályának megsértése miatt törvénysértő joghátrány alkalmazásának hiányában a felülvizsgálatra nem kerülhet sor.

Mindezekre figyelemmel a Kúria - a Be. 424. § (1) bekezdése szerinti tanácsülésen eljárva - a megtámadott határozatokat II. rendű terhelte tekintetében a Be. 426. § alapján hatályában fenntartotta.

A végzés elleni fellebbezést a Be. 3. § (4) bekezdése, a felülvizsgálatot a Be. 416. § (4) bekezdés b) pontja kizárja. Az ismételt indítvány benyújtásával összefüggő tájékoztatás a Be. 418. § (3) bekezdésén alapul azzal, hogy ez esetben a Kúria a Be. 421. § (3) bekezdésére figyelemmel az indítvány elutasítására vonatkozó határozat hozatalát is mellőzheti.

Budapest, 2014. szeptember 9.

Dr. Csere Katalin s.k. a tanács elnöke, Dr. Csák Zsolt s.k. előadó bíró, Dr. Soós László s.k. bíró

A kiadmány hitelével:
TóthLné
bírószági tisztviselő